

Antonio Spadaro presenta l'edició italiana del "Dizionario Bergoglio" de Francesc Torralba

DII, 22/02/2021 per Catalunya Religió

(CR) L'edició italiana del llibre de **Francesc Torralba** "*Dizionario Bergoglio - Le parole chiave di un pontificato*" es va presentar a Itàlia en un acte virtual organitzat per Edizioni Terra Santa. La trobada va estar presentada per *Roberta Russo*, editora de l'editorial que ha [publicat](#) el volum, i moderada per la vaticanista de Tg3 **Vania De Luca**, amb la participació del pare **Antonio Spadaro**, jesuïta, director de *La Civiltà Cattolica*, autor del pròleg, i el mateix autor del llibre, professor de filosofia contemporània a la Universitat Ramón Llull de Barcelona, des del 2011 president del Consell per a la Diversitat Religiosa de la Generalitat de Catalunya i consultor del Pontifici Consell de Cultura. [\[VÍDEO\]](#)

"El subtítol les defineix com a 'paraules clau', però després d'una mirada més detallada veiem que no es tracta de paraules individuals sinó de fórmules -va explicar De Luca- sobretot en tres àmbits: diàleg, fragilitat i perdó". A més, hi ha els neologismes, propis de l'argot del Papa, paraules com balconear, martalismo, primear. I frases que ara han entrat en el llenguatge habitual: des de "l'Alzheimer espiritual" fins a la "globalització de la indiferència", des de la "colonització ideològica" fins a la "cultura de la provisionalitat". "Una fórmula que s'obre al món -va dir De Luca-, però a més de les paraules, hem de mirar els gestos, les opcions i la qüestió física com un element de comunicació. Fins i tot en silenci, com per exemple a Auschwitz".

"Una cosa que no és fàcil"

Torralba ha estat capaç de triar les "paraules claus" entre els diversos discursos del pontífex "cosa que no és fàcil -ha subratllat Spadaro- perquè cal escollir les paraules adequades. El Papa "gira" el llenguatge, fa referències cultes, utilitza

neologismes". El director de *Civiltà Cattolica* es va referir al "text que cito al prefaci, del 1999, quan l'arquebisbe Bergoglio va parlar amb una associació cristiana d'empresaris. La seva preocupació era la manera en la que es buiden les paraules, es deixen sense pes, quan no estan "fetes carn". En aquest procés, Crist ja no és una persona, sinó una idea. El Papa té por que les paraules siguin degradades. No hi ha verbositat en ell, de manera que no hi ha forats en el discurs dogmàtic: per a ell, el llenguatge és vida. Ha arribat a dir que l'homilia és un "context amniòtic" que dona vida. per tant, no un llenguatge que defineixi, sinó un entorn vital que ens faci créixer". Una altra característica del llenguatge de Bergoglio és la de ser "radicalment pastoral". No és un "llenguatge poètic, format per paraules boniques però sense contacte vital. Té arrels energètiques vitals, amb un vincle molt fort entre el cos i la parla. El Papa retorça físicament el ritme de la paraula. La seva autoritat mai no s'expressa de manera estatuària i el llibre evita que les paraules es mantinguin fixes, estàtiques".

Un concepte que va reprendre després en resposta a les crítiques dels que acusen el Papa de no ser teològicament precís: "Vaig poder seguir l'evolució del llenguatge de Bergoglio que inicialment, als anys setanta, va ser complexa i que després es va simplificar quan va esdevenir pastor. La precisió que es requereix de Francesc és la de la tomba. Però ell és pastor; compartir fe i vida no vol dir escriure notes de premsa. L'objectiu és crear una trobada amb un llenguatge normal i comprensible". Per aquest motiu, per una banda, "l'ús del gerundi és fonamental, com pel sant Ignasi". D'altra banda, Bergoglio fa del llenguatge "un ús informal però eficaç. Pensem en els neologismes, com quan a Nàpols deia que la corrupció 'spuzza'. No és un professional de la comunicació, però ell mateix i en seu llenguatge expressa la seva experiència. El llibre de Torralba ens ajuda a copsar les arrels profundes del llenguatge de Bergoglio".

"Vaig buscar l'essencial"

Però, com va sorgir la idea d'aquest llibre? "No va ser fàcil de fer", va explicar l'autor. Calia reprendre "els conceptes clau de la construcció del llenguatge, en les audiències, en les encíclics, en les exhortacions. Vaig buscar les essencials. Potser hi ha d'altres paraules que no apareixen al llibre, però les que escollit les he trobat en molts textos amb les mateixes paraules però amb significats diferents". Torralba va quedar impressionat per la claredat: "Utilitza expressions que també senten els meus amics laics. La globalització de la indiferència, per exemple, té un valor no només per a aquells que creuen, sinó també per a aquells que estan fora o al marge de la fe. Em sembla una novetat extraordinària". Un papa que "surt molt fora de l'Església i això per a mi té un vincle amb sortir d'un mateix". El secret, per tant, és "arribar a la gent amb paraules que no existien. La claustrofòbia existencial o l'esquizofrènia existencial no existeixen en un vocabulari filosòfic, teològic o clínic, però es fan entendre". Sense oblidar que en el "joc del llenguatge hi ha tres elements: paraules, gestos i silencis. El llibre és un zoom sobre les paraules, però és difícil reflexionar sobre les paraules sense gestos ni silencis. Amb la corporalitat, la comunicació esdevé total".

Finalment, es va demanar a Torralba que s'expressés sobre aquells que critiquen el missatge social del Papa: "La crítica és millor a la indiferència -va dir-, perquè la indiferència no és escoltar, no veure, no llegir. La crítica correcta sorgeix de la lectura del text sencer, no d'una paraula. I també és important pel context. Un

discurs a l'avió o una exhortació o silenci a Auschwitz són diferents. Altres crítiques són apriorisme, només criticar alguna cosa del Papa. De vegades a les meves conferències llegeixo un text del Papa sense dir que és del Papa. Per exemple, en el tema del paradigma tecnocràtic. Tothom hi està d'acord i quan descobreix que l'ha escrit el pontífex queda sorprès: 'No m'ho puc creure, és impossible...' És una posició a priori i cal saber diferenciar-la de les crítiques”.

LIVE - [@f_torralba](#) presenta il suo [#libro](#) "Dizionario Bergoglio. Le parole chiave di un pontificato" con [@antoniospadaro](#) e [@VaniaDeLuca](#) [#papaFrancesco](#) [#18febbraio](#) <https://t.co/NpK0UsD7HR>

— Edizioni Terra Santa (@edizterrasanta) [February 18, 2021](#)